

Pemba: exit of toch niet?

De premiedifferentiatie in de WAO (naar de wet waarmee deze werd ingevoerd, vaak aangeduid als "Pemba") heeft een merkwaardig traject gelopen. In 1998 werd de premiedifferentiatie ingevoerd met het doel werkgevers financieel te prikkelen om hen er zo toe te bewegen maatregelen te treffen om het beroep te beperken dat hun (ex-) werknemers op de WAO zouden doen. Na een lobby van MKB-Nederland werd de premiedifferentiatie in 2003 voor kleine werkgevers afgeschaft, om in 2004 - nog steeds voor kleine werkgevers - te worden vervangen door premiedifferentiatie per sector.

In de opvolger van de WAO, de WIA, werd wederom premiedifferentiatie ingevoerd, althans voor de regeling voor gedeeltelijk arbeids(on)geschikten, de WGA. Ook voor kleine werkgevers zou de premiedifferentiatie daarbij weer op individueel niveau plaatsvinden.

De WIA komt voort uit het rapport van de commissie-Donner. Toen dat rapport in de SER werd besproken, konden werkgevers- en werknemersorganisaties het alleen over de voorstellen in dat rapport eens worden, indien voor beiden iets aan het plan zou worden toegevoegd. Voor de werknemersorganisaties was dat de verhoging van de IVA-uitkering (de uitkering voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten) van 70 naar 75% en voor de werkgeversorganisaties was dat de afschaffing van de premiedifferentiatie, die op dat moment ook nog voor kleine werkgevers gold. De regering voelde aanvankelijk niets voor deze voorwaarden. Maar omdat de vredespijp met de vakbonden gerookt moest worden, werden de aanvullingen van de werkgevers- en werknemersorganisaties toch aanvaard, als aan twee voorwaarden zou zijn voldaan. De eerste was dat de jaarlijkse instroom in de IVA-regeling zou worden beperkt tot 25.000 nieuwe uitkeringsgerechtigden per jaar. De tweede was dat werkgevers- en werknemersorganisaties zouden voldoen aan de toezegging dat zij geen nieuwe CAO's zouden sluiten waarin meer recht op loon tijdens ziekte zou worden overeengekomen dan 170% in de eerste twee jaren. Of aan deze voorwaarden voldaan zou zijn, zou worden gezien in augustus 2007 aan de hand van de IVA-instroomcijfers van juli 2007. Als aan de voorwaarden zou worden voldaan, zou verhoging van de IVA-uitkering en afschaffing van "de Pemba" plaatsvinden met terugwerkende kracht tot 1 januari 2006.

Of de WAO-premie in 2006 uiteindelijk deels gedifferentieerd zal zijn, staat dus nog te bezien. Hoe het met de door de regering gestelde voorwaarden afloopt, is al wel duidelijk. Het UWV verwacht inmiddels nog maar 25.000 nieuwe uitkeringsgerechtigden per jaar voor de hele WIA, waarvan het grootste deel een WGA-uitkering krijgt. Er zullen dus zeker geen 25.000 nieuwe uitkeringsgerechtigden voor de IVA zijn. Aan de eerste voorwaarde wordt dus zeker voldaan. Aan de tweede voorwaarde wordt zeker niet voldaan. De inkt van het Sociaal Akkoord van 5 november 2004 was nog niet droog, of de ene na de andere CAO werd gesloten, waarin meer dan 170% loon tijdens ziekte in de eerste twee ziektejaren werd overeengekomen. De vakbonden zullen hebben gedacht dat er in augustus 2007 óf een demissionaire regering óf een nieuwe regering zou zitten,

die het niet zou aandurven op dit punt de slag met de vakbonden aan te gaan. Inmiddels zag het kabinet Balkenende-II in het niet voldoen aan de tweede voorwaarde geen beletsel om te overwegen vervoegd te besluiten de IVA-uitkering te verhogen (cadeautjes kun je immers beter zelf uitdelen vóór de verkiezingen). De verwachting dat dan ook de premiedifferentiatie in de WAO wordt afgeschaft, ligt dan voor de hand. Dat ligt echter wat minder simpel.

In de invoeringswet WIA heeft de regering gesteld dat zij de toezegging in het Sociaal Akkoord om "de Pemba" af te schaffen, niet ziet als een toezegging de premiedifferentiatie in de WAO af te schaffen, maar als een toezegging geen premiedifferentiatie in de IVA in te voeren. Later heeft de regering toch een amendement van het CDA-kamerlid Verburg geaccepteerd dat inhoudt dat de regering kan besluiten de premiedifferentiatie in de WAO met terugwerkende kracht af te schaffen. En uit een recent kamerdebat zou kunnen worden afgeleid dat inderdaad afschaffing van de premiedifferentiatie in de WAO overwogen wordt.

Toch uiteindelijk geen gedifferentieerde WAO-premie in 2006 dus? Ik waag het te betwijfelen. Het is één ding om met terugwerkende kracht een uitkering te verhogen. Maar het met terugwerkende kracht afschaffen van premiedifferentiatie is van een heel andere orde. Het betekent enerzijds dat werkgevers met een hoge WAO-instroom die een bovengemiddelde premie betaalden, premie terugkrijgen. Maar het betekent anderzijds dat werkgevers die - als gevolg van een goed arbeidsongeschiktheidsbeleid - een lage WAO-instroom hadden gerealiseerd en daardoor een benedengemiddelde premie betaalden, door de regering getrakteerd worden op een bijbetaling van premie. Ik vraag mij af wie deze boodschap gaat brengen. Een afschaffing van de premiedifferentiatie met terugwerkende kracht ligt daarom niet voor de hand.

Mr. J.P.M. van Zijl, advocaat te Tilburg

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

LEVEN VAN HIER